

HOGESCHOOL ROTTERDAM

Beschrijving leertraject Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (BDB), inclusief de Basis Kwalificatie Examinering (BKE)

Klik op een van onderstaande linken om direct naar het betreffende onderdeel te gaan:

- [aansluiting BDB \(inclusief BKE\) op onderwijs- en personeelsbeleid](#)
- [opzet leertraject BDB \(inclusief BKE\)](#)
- [toetsing en beoordeling van de BDB \(inclusief BKE\)](#)
- [opzet traject basis kwalificatie examinering \(BKE\)](#)

AANSLUITING BDB (INCLUSIEF BKE) OP ONDERWIJS- EN PERSONEELSBELEID

DOELGROEP / TOELATINGSEISEN

Beleid ten aanzien van nieuwe docenten

Nieuwe docenten zonder onderwijsbevoegdheid dienen de opleiding BDB te volgen. Dit gebeurt in het tweede werkzame jaar.

Beleid ten aanzien van zittende docenten

Sinds beginjaren 2000 heeft de hogeschool de BDB verplicht gesteld voor zittende docenten. De onderwijsbevoegdheid, regulier of BDB, is al jaren voorwaarde voor vaste aanstelling.

DIDACTISCHE BEKWAAMHEID

De hogeschool hanteert bepaalde criteria om de didactische bekwaamheid van nieuwe en zittende docenten vast te stellen. Allereerst wordt vastgesteld of de docent wel of geen onderwijsbevoegdheid heeft. Als de docent geen bevoegdheid heeft, is hij/zij verplicht de opleiding BDB te volgen. Als de docent wel een bevoegdheid heeft, hoeft hij/zij geen opleiding BDB te volgen.

Een behaald BDB-certificaat bij een andere hogeschool wordt erkend, als de inhoud en omvang van deze opleiding overkomt met de eisen van BDB Hogeschool Rotterdam.

Voor docenten met een aanstelling > 0.2 fte is het verplicht een opleiding BDB te volgen, als de docent geen onderwijsbevoegdheid heeft.

INTAKE

Aan het begin van het opleidingstraject wordt een intake afgenomen. Doel van de intake is om kennis te maken en om te informeren over de inhoud en werkwijze van de opleiding en over de persoonlijke leerdoelen. De intake wordt afgenomen in de vorm van een vragenlijst en een gesprek door een docent van de opleiding BDB.

MAATWERK

Het is niet mogelijk om voor individuele deelnemers het traject aan te passen. Voor docenten met ruime ervaring bestaat wel de mogelijkheid om de BDB via een individueel traject te behalen. Na een intake bereiden de deelnemers zich dan voor op de eindbeoordeling, die gelijk is aan de beoordeling van de opleiding BDB.

ANDERSTALIGHEID

Het traject kan in het Engels worden gevolgd.

OPZET LEERTRAJECT BDB (INCLUSIEF BKE)

ORGANISATIE

- De HR Academie is eigenaar en eindverantwoordelijk voor het hele traject.
- De hogeschool biedt een eigen opleidingstraject aan voor de BDB, de opleiding BDB.
- De HR Academie is verantwoordelijk voor de organisatie van het traject.
- Het traject wordt centraal georganiseerd.
- Het traject wordt uitgevoerd door opleiders van Hogeschool Rotterdam.

LEERDOELEN / BEKWAAMHEID

Het traject is afgestemd op de leerdoelen/bekwaamheid, zoals vastgelegd in het Protocol BDB (doceren, begeleiden van studenten, ontwerpen van onderwijs, toetsen en professioneel docentschap). De eindkwalificaties zijn beschreven in 5 segmenten: Professionele identiteit, Didactisch bekwaam, Pedagogisch bekwaam, Vakexpert en Organisatorisch bekwaam. Het accent ligt op de eerste drie segmenten.

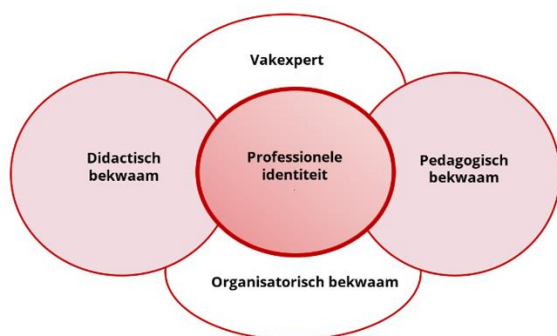
PROGRAMMA

Het ontwerp van de opleiding is gebaseerd op voor de Hogeschool Rotterdam belangrijke speerpunten: diversiteit, inclusiviteit, professionele identiteit en didactiek.

Voor de invulling van het onderwijs zijn twee theorieën leidend; programmatisch toetsen van Van der Vleuten, Schuwirth, Driessen, Dijkstra, Tigelaar, Baartma, & Van Tartwijk (2012) en High Impact Learning that Lasts (HILL) van Dochy, Berghmans, Koenen & Segers (2015).

ONDERWIJSVISIE HOGESCHOOL ROTTERDAM EN HET SEGMENTMODEL

De HR-onderwijsvisie biedt een belangrijke basis voor het opleidingsontwerp. Deze visie benoemt speerpunten als diversiteit, inclusiviteit, professionele identiteit en didactiek. Om het doel van de Opleiding BDB te bereiken en

Figuur 1: Het segmentenmodel

daarbij de kernwaarden en uitgangspunten van de Hogeschool Rotterdam te waarborgen, is het segmentenmodel ontwikkeld (zie figuur 1). Het segmentenmodel is gebaseerd op het model van Klatter (2015) over de ontwikkeling van de professionele identiteit bij docenten. Daarnaast hangt het model nauw samen met de landelijk geformuleerde kenmerken Basiskwalificatie Didactische Bekwaamheid (zie bijlage 1).

De vijf segmenten vormen de basis voor je ontwikkeling tot pedagogisch-didactisch bekwame hbo-docent. De vier segmenten, didactisch bekwaam, pedagogisch bekwaam, organisatorisch bekwaam en vakexpert geven gezamenlijk

vorm aan het vijfde segment: de professionele identiteit. Dit laatste segment is overigens meer dan de optelsom van alle bekwaamheden. Het gaat bij professionele identiteit ook om je persoonlijke ontwikkeling in relatie tot de manier waarop jij je docentschap invult. In de opleiding BDB ligt het zwaartepunt op de ontwikkeling van de didactische en pedagogische segmenten en de ontwikkeling van de professionele identiteit.

Belangrijke onderdelen uit het vaste programma zijn:

- Lesvoorbereiding waarbij leerdoelen, toetsing en onderwijsactiviteiten op elkaar aansluiten.
- Toetsen analyseren, ontwerpen, uitvoeren, evalueren en verbeteren.
- Onderwijs uitvoeren, zowel lessen als begeleiding.
- Leerprocessen en het stimuleren van diepgaand leren.
- Aansluiten bij studenten en ze uitdagen om hun talenten en drijfveren in te zetten.
- Rekening houden met verschillen en werken aan een inclusieve klas.
- Coachen van studenten.
- Het eigen handelen kritisch analyseren en verder ontwikkelen.
- Ontwikkelen van een eigen visie op doceren en het docentschap.

Daarbij wordt steeds aangesloten op situaties uit de eigen werkpraktijk en aandacht besteed aan onderbouwing vanuit literatuur.

Afronding

Ter afronding van de opleiding BDB maak je een professioneel portret waarin je zichtbaar maakt hoe je je ontwikkeld hebt tot een bekwame HBO-docent.

DUUR EN OMVANG

De totale studiebelasting is 240 uur. Daarnaast hebben docenten voor minimaal 100 uur taken op het gebied van lesgeven, begeleiden en toetsen.

De doorlooptijd is een semester.

CURSUSMATERIAAL

Het cursusmateriaal bestaat uit een Opleidingsgids, een online leeromgeving en onderstaande boeken:

Verplichte literatuur:

Van Berkel, H., Bax, H., & Joosten-ten Brinke, D., Beekman, K. & Van Schilt-Mol, T. (2023). *Toetsen in het hoger onderwijs*. Bohn Stafleu van Loghum.

Biggs, J.T. & Tang, C. (2011). *Teaching for quality learning at university*. Open University Press.

Surma, T., Vanhoyweghen, K., Sluijsmans, D., Camp, G., Muijs, D., & Kirschner, P. A. (2019). *Wijze lessen: twaalf bouwstenen voor effectieve didactiek*. Open Universiteit:
https://www.ou.nl/documents/846784/0/Wijze_Lessen_digitaal_160919.pdf/53ce9ca8-c213-ebc6-d674-ac24f78596ef.

Voerman, L., & Faber, F. (2019). *Didactisch Coachen. Hoge verwachtingen concreet maken met behulp van feedback, vragen en aanwijzingen*. De Weijer Uitgeverij.

Aanbevolen literatuur:

Dochy, F. Berghmans, I. Koenen, A.K. Segers, M. (2015). *Bouwstenen voor High Impact Learning. Het leren van de toekomst in onderwijs en organisaties*. Amsterdam Boom Uitgevers

Klatter, E. (2015). *Professionele identiteit. Intensieve relaties voor ijzersterk beroepsonderwijs*. Hogeschool Rotterdam.

Kralingen van, R., & Geerts, W. (2015). *Docent! Didactiek en praktijk in het hoger onderwijs*. Uitgeverij Coutinho.

Van der Vleuten, C.P.M., Schuwirth, L.W.T., Driessen, E.W., Dijkstra, J., Tigelaar, D., Baartma, L.K.J. & Van Tartwijk, J. (2012). A model for programmatic assessment fit for purpose. In: *Medical Teacher*, 34, 205- 214.

Van der Vleuten, C., Schut, S. & Heeneman, S. (2018). Programmatisch toetsen als motor voor professioneel leren in het hoger onderwijs. In: Sluijsmans, D. & Segers, M. (red.). *Toetsrevolutie: Naar een feedbackcultuur in het hoger onderwijs* (pp 124-136).

Jong, J. C., & Kruijning, J. F. (2022). *Geef ze het nakijken: Over activerende feedback en schrijfbegeleiding*. Boomhoger onderwijs.

TOETSING EN BEOORDELING VAN DE BDB (INCLUSIEF BKE)

TOETSING EN BEOORDELING

De toetsing van de Basisopleiding Didactiek doet recht aan de geformuleerde uitgangspunten van leren: urgent, divers, lerende gemeenschap, betekenisvol en actueel. De vijf segmenten van het segmentenmodel beschrijven de eindkwalificaties van de basisopleiding die leiden tot certificering.

Met de certificering zijn de basisvaardigheden aangetoond om als reflectieve professional verder door te ontwikkelen naar het niveau 'gevorderd docent'.

PROGRAMMATISCH TOETSEN

Tijdens de opleiding ontwikkelt de deelnemer complexe vaardigheden en competenties die nodig zijn in de praktijk. Het uitgangspunt van programmatisch toetsen is, dat de verschillende onderwijs- en leeractiviteiten het ontwikkelingsproces sturen en stimuleren. Deze vormen ook input bij het onderbouwen van beslissingen over de voortgang ervan. Bij programmatisch toetsen wordt uitgegaan van langere leerlijnen en verschillende beoordelingsmomenten. Die momenten zijn bedoeld om de deelnemer feedback te geven waarmee hij verder kan: *elk toetsmoment is een leermoment*.

Samengevat houdt programmatisch toetsen in de opleiding BDB het volgende in:

- Er wordt gebruik gemaakt van verschillende feedbackmomenten voordat een eindbeoordeling plaatsvindt.
- Bij de feedback staat het leren van de deelnemers voorop.
- De feedback is gekoppeld aan de beoogde leerresultaten van de opleiding.
- Er wordt gereflecteerd op de feedback om de volgende stap in de ontwikkeling te bepalen.
- De deelnemer houdt de eigen voortgang bij.

Gedurende de opleiding wordt gewerkt aan een professioneel portret met ondersteunend bewijsmateriaal. Het portret van de professionele ontwikkeling bevat in ieder geval drie verplichten bewijzen:

- Lesvoorbereiding

- Lesfragment en analyse
- Toetsanalyse

Daarnaast wordt gedurende de opleiding gewerkt aan opdrachten die corresponderen met de eindkwalificaties uit het segmentenmodel. Deze opdrachten zijn niet kwalificerend en hebben vooral een formatieve functie: het verkrijgen van feedback op het leerproces.

Het assessment bestaat uit een professioneel portret en een criterium gericht interview (CGI). Het CGI wordt uitgevoerd door middel van een assessmentgesprek met twee assessoren van de HR Academie.

CERTIFICERING

Deelnemers ontvangen een BDB (inclusief BKE) certificaat.

Voorwaarde om een certificaat te ontvangen is een voldoende beoordeling van het assessment.

De certificering heeft een onbepaalde geldigheidsduur.

Het certificaat wordt afgegeven door de dienst Onderwijs en Ontwikkeling. Deze dienst draagt het CIIO keurmerk.

OPZET TRAJECT BASIS KWALIFICATIE EXAMINERING (BKE)

DOELGROEP / TOELATINGSEISEN

Beleid ten aanzien van nieuwe docenten

Iedere nieuwe docent van de hogeschool met een aanstelling > 0.2 fte volgt de BKE in de BDB- opleiding.

Beleid ten aanzien van zittende docenten

Alle andere docenten van de hogeschool met een aanstelling > 0.2 fte volgen het BKE-traject.

TOETSDESKUNDIGHEID

De hogeschool hanteert een rubric om de toetsdeskundigheid van nieuwe of zittende docenten vast te stellen.

Een BKE-certificaat dat behaald is bij een andere hogeschool wordt erkend.

Er zijn geen docentfuncties waarvoor het niet noodzakelijk is een BKE-traject te volgen.

ZELFSTUDIE

Docenten kunnen met behulp van een online leeromgeving zelfstandig werken aan de BKE.

MAATWERK

Het traject is een maatwerktraject voor (een deel van) het team binnen het kader BKE van de hogeschool. Het assessment is voor alle docenten gelijk, de professionalisering is maatwerk.

ANDERSTALIGHEID

Het traject kan ook in het Engels worden gevolgd.

ORGANISATIE

- HR Academie is eigenaar en eindverantwoordelijk voor het BKE-traject.
- De expertisegroep Curriculumontwikkeling en Toetsing is verantwoordelijk voor de inhoud van het traject.
- HR Academie is verantwoordelijk voor de organisatie van het traject.
- Het traject kan zowel zelfstandig als met een (deel van een) team worden gevolgd. Het assessment wordt centraal uitgevoerd. De uitvoering vindt plaats door interne deskundigen.
- Het assessment bestaat uit een BKE portfolio en een criteriumgericht interview (CGI). Het CGI wordt uitgevoerd door twee onafhankelijke assessoren van de afdeling Onderwijskwaliteit en Personeel van de dienst Onderwijs en Ontwikkeling. Deze dienst draagt het CIO keurmerk.

LEERUITKOMSTEN / INDICATOREN

Het traject is afgestemd op de landelijke kwaliteiten (Vereniging Hogescholen, 2020).

PROGRAMMA

- Het traject bestaat uit een cursus in 5 dagen, teambegeleiding of zelfstudie.
- Er wordt gewerkt vanuit het onderwijsconcept van ervaringsgericht leren.
- De begeleiding in het programma is georganiseerd door middel van feedback van collega's en deskundigen.
- De volgende thema's komen aan de orde:
  - Afnemen, beoordelen, verwerken, analyseren en verbeteren.
- De volgorde waarin de onderdelen worden behandeld is registreren, communiceren, evalueren van de hele toetscyclus.
- Er wordt een variëteit aan werkvormen gehanteerd.

DUUR EN OMVANG

De studiebelasting is 56 uur voorbereiding, 12 uur assessment.

CURSUSMATERIAAL

Het cursusmateriaal bestaat uit handleidingen, literatuur, kennisclips en format BKE portfolio.

TOETSING EN BEOORDELING

Er vindt toetsing van het traject op leeruitkomsten plaats.

Beoordeling vindt plaats op basis van een portfolio en een criteriumgericht interview (CGI). Onderdelen van het portfolio zijn een evaluatie en verbetering van een toets (hele toetscyclus). In het assessmentgesprek wordt minimaal doorgevraagd naar indicatoren die nog niet helder uit het portfolio zijn aangetoond.

Het CGI wordt uitgevoerd door twee onafhankelijke assessoren van de afdeling Onderwijskwaliteit en Personeel van de dienst Onderwijs en Ontwikkeling. Deze dienst draagt het CIO keurmerk.

CERTIFICERING

Deelnemers ontvangen een certificaat. De certificering heeft een onbepaalde geldigheidsduur. Het certificaat wordt afgegeven door de afdeling Onderwijskwaliteit en Personeel van de dienst Onderwijs en Ontwikkeling. Deze dienst draagt het CIO keurmerk.